

UNITÁRIUS

ÉRTESÍTŐ

Alapította: Józán Miklós

A vallásszabadság kihirdetése.
Torda — 1568.

Torda — 1568.

Történelmi dátum, amelyre föltekint a művelt világ. Azt jelenti, hogy a jogaiban örökletes erdélyi fejedelemség már a XVI. század derekán országgyűlési végzésben állást foglalt az ember legszentebb joga, a hit- és lelkiismereti szabadság mellett. S ezen az alapon kimondotta, hogy „a prédikátorok az evangéliumot saját belátásuk szerint szabadon hirdethetik s minden helység olyan prédikátort tartson, aminő neki tetszik. A superintendensek az ilyeneket üldözni ne merjék, senkit tanításáért papságától meg ne fosszának, mert a hit Isten ajándéka“.

Ennek köszönhetjük, hogy *Dávid Ferenc* lángelméje és *János Zsigmond* fejedelem bölcs kormányzása nyomán megalakult és egyre több és befolyásosabb hívő lelkeket csatolt magához az unitárius egyház s hogy az idők során a három nemzet fiai és a négy bevett vallásfelekezet tagjai egymással jó békekességben éltek s élnek mind a mai napig. Nem tévedünk, ha történelmi távlatba állítva, úgy tekintünk a mi Erdélyünkre, mint a „vallásszabadság klasszikus földjére“.

Torda városa a Millennium idején, 1896-ban, az ezeréves magyar dicsőség örömeire, éppen ezt a jelenetet s ennek megörökítését adta fel téma gyanánt az ihletett művésznek, hogy az utókor számára örökre felejthetetlené tegye a híres tordai országgyűlést.

Címképünk, kiesinyített alakban azt a magasztos pillanatot ábrázolja, amikor *Dávid Ferenc*, az unitárius egyház első püspöke és alapítója, kimondja és vállalja a Golgotha előérzetében is az apostoli küldetésben fogant jeligét: „a hit Isten ajándéka“.

Nem a pusztá okoskodás szüleménye. Nem világi böleselkedés, hanem spontán megnyilatkozása az örök Teremtőben bízó léleknek, amely gyermek módra tekint maga körül s mindenben Őt látja, Őt imádja s engedelmességre és alázatra indul iránta. Ilyen felvilágosult szent hitre volt szüksége annak a nemzedéknek, amely az események kereszt-tüzében megmutatta, hogy számára a vallás nem alku tárgya, hanem a legszentebb eszmény és igazság, amelyért érdemes az életet is feláldozni.

És *Dávid Ferenc*, az ő Mesterének nyomdokain haladva, csakugyan hű maradt az általa megismert igazsághoz. Csak a mennyei Atyát imádta. Csak annak dicsőségét hirdette. Békés, boldog önérzettel vallotta magát „az megfeszült Jézus Krisztus szolgájának“, de a Teremtőt a teremtménnyel soha föl nem cserélte.

Ez volt az a főbenjáró bűn, amelyért Déva várában keserű rabságot kellett szenvednie elhagyatva mindenkitől, még legjobb barátaitól is. Csak egy nem hagyta el: töret-

len hite és bizodalma, hogy a jövő igazságot fog neki szolgáltatni.

Lám, Torda megbecsülte őt és megbecsülte önmagát, amikor ezerév történetéből éppen az ő tisztas alakját ragadta ki, hogy az utókor elé állítsa követendő példa gyanánt.

És megbecsülte és megbecsüli a magyar reformátort a saját egyháza is, amikor szabaddabb lélekzetvétellel hirdeti az „Igaz tudományt“, amelyet a századok viharai közt kinek-kinek a saját véres verejtékével és nyugodt erkölcsi fölényvel kellett magáévá tennie és minden poklokra keresztül megvédelmeznie.

Torda — 1568. Ez a mult. Pozsony — 1848. Ez a jelen... A jövő Isten kezében van, hogy itt is, ott is diadalra juttassa az örök igazságot, a hit- és lelkiismereti szabadság velünk született jogát, mennyei törvényét...

Józan Miklós.

HŐSÖK, EMBEREK

Dobai István.

1898—1938.

Nem unitáriusnak született, de azzá lett teljes lelkéből. Tanítói oklevelet szerzett, de lelke azt súgta, akarata odavezette, hogy ne csak a közismereti tárgyaknak legyen a tanítója és ne csak a gyermekeknek és ifjaknak, hanem minden Isten után szomjúhozó léleknek: gyermekeknek, ifjúnak, férfinak és nőknek, öregeknek és aggastyánoknak vigasztalója, támogatója, barátja, vezére és próféta lehessen. Ezért kiegészítette tanulmányait, érettségit tett s a teológiai akadémia elvégzése után lelkészi oklevél szerzett. Néhány évig Homoródujfaluban, azután pedig Vargyason volt lelkész. Innen szólította el az Úr az örökkévalóság birodalmába.

Dobai István rövid, derékban kettétört életében is sokat élt, sokat munkálkodott és sokat szenvedett. Rája igazán találnak Az ember tragédiájának eme szavai: „Minden, ami él, egyenlő soká él. A százados fa és az egy napos rovar. Ezzel, örül, szeret és elbukik, amint napszámát s vágyait betölté.“

Dobai István megkóstolta már gyermekkorában Istennek azt az ajándékát, melyet balsorsnak, szenvedésnek neveznek. Atyját elveszítette, mielőtt megszületett volna. Édesanyja emlékét pedig így örökíti meg:

*Sohasem láttam és mindig látom,
Nyomon kísér, mint örök álom
Az anyám.*

*Mikor láttam, még nem is láttam,
Én csak néztem a betegágyban
Az anyám.*

*Nem is tudtam a vén kaszásról,
Hova vitte a betegágyból
Az anyám.*

*És azóta nézve se láttam,
Mégis látom fiúi vágyban
Az anyám.*

*Elhalt édesanyja helyett egyik nagy-
nénje nevelte fel. Serdülő kora a világháború
idejére esett. A háború sodra őt is magával
ragadta. A háború vége felé bevonult kato-
nának és végigszenvedte a visszavonulás
és leszerelés diástelen korszakát. A háború
után a lelkészi pályára lépett. A teológiai ta-
nulmányok mellett a múzsáknak hódolt.*

*Dobai István a lelkipásztori munkában
teljes odaadással elmerült. Érezte népének
szíve dobbanását s mindent megtett az egye-
sekért és az egyházközségért, ami tőle telhe-
tett. Mindkét egyházközségének népe teljes
odaadással ragaszkodott hozzá, mert benne az
igazi, szeretetteljes jó lelkipásztort látta, aki
életét is kész föláldozni a nyájáért.*

*Kiválóan jól képzett teológus volt. A
világhírre emelkedett nagy német teológus-
nak: Rudolf Ottónak nyomdokain járt, a val-
lásnak mélységeit az ő nyomdokain kereste.*

*Egy igazi munkás, nemes szív szünt meg
dobogni; a szellemi életnek egy kiváló fény-
szórója aludt ki Dobai István élete elmúlásá-
val. Halála nemcsak egyházközségének, ha-
nem egyetlenegy egyházunknak is érzékeny
veszteség.*

Benczédi Pál.

MAI KÉRDÉSEK

Beszéljünk magunkról.

Levél az Unitárius Értesítő olvasóihoz.

Az unitárius családok asztalain minden hónap közepén megjelenik az Unitárius Értesítő. Gondolatokat ébreszt, érzéseket mélyít el, beszámol az egyházi élet mozgalmairól és eseményeiről, röviden tájékoztat arról, ami odahaza vagy a tengerentúlon történik s talán érezzük is, hogy minden mondatával a magyar unitarizmus eszményét szolgálja. Néha azonban szükséges az is, hogy számot vessünk mi is, akik írjuk az ujságot, s most ezekben a sorokban erről a számvetésről szeretném lapunk kedves olvasóit tájékoztatni.

Trianon után született meg az Unitárius Értesítő. Kötelező szükség parancsoló hívása hívta az életbe és tartja fenn ma is. Más, mint a többi erdélyi unitárius folyóirat, mert egy kissé megváltozott a mi itteni unitárius életünk is, — de mégis minden rezdülésében és gondolatában unitárius és magyar.

Két esztendeje annak, hogy boldogult emlékü dr. Iván László betegsége súlyosodása idején az ő kérésére átvettem a lap szerkesztését, s egy éve annak, hogy amikor egyre nehezedő betegállapota miatt lemondott a szerkesztésről, egyházközségünk elöljárósága

engem bízott meg a lap felelős szerkesztői és kiadói munkájának vezetésével. Az Unitárius Értesítő ma *egyezeregyszáz* példányban jelenik meg, s *kilencszáznyolevan* példányban jár magyarországi s mintegy hatvan példányban hazánk határain túl lakó olvasókhöz. Az egyezres példányszámon felüljutni az idei esztendőben sikerült s ebben nem kis része van annak, hogy sokat sürgettük a régi hátralékosokat, s igyekeztünk új előfizetőket is szerezni. *Az idei esztendőben ezideig hatvan-kettő új előfizető jelentkezett s reméljük, hogy ezt a számot az év végére egyszázra tudjuk felemelni.* Mindez látszólagosan szép és eredményként volna elkönnyvelhető. Ezzel szemben áll az a tehertétel, hogy *egyszázötven előfizető legalább vagy több mint három esztendeje egyetlen fillért sem fizetett, ami csak a hároméves átlagot számítva egyszáznyolcszáz pengő kinnlevőséget jelent.*

Egyházközségünk az idei esztendőben 150, az Unitárius Misszió Ház és a debreceni leányegyházközség 50—50 pengő juttatásával lehetővé tették, hogy *százötven szegénysorsú hívünknek ingyenesen tudtuk lapunkat megküldeni, ez az összeg azonban csak a nyers előállítási árat térítette meg, s természetesen nem is szolgálhatna hátralékos előfizetőink tartozására fedezetként.* A külföldre küldött példányok mind csere- és tiszteletpéldányok, melyeken keresztül a barátság és a testvéri kötelék szálait ápoljuk az ország határain túl élő testvéreinkkel. Itt az országban is, közel hatvan példányt kell díjmentesen szétküldnünk, munkatársi, tisztelet- és cserepéldányokra, melyek mind terhelik költségvetésünket.

November hó folyamán egy felszólítást küldöttünk ki hátralékos előfizetőinknek s ebben sajnálattal közöltük mindazokkal, akik több mint három esztendeje tartoznak az előtési díjjal, hogy lapunk küldését ennek az évről a végével kénytelenek leszünk megszüntetni, ha tartozásukat legalább részletekben nem kezdik törleszteni.

Pedig terveink között ott van a régi gondolat felelevenítése, hogy lapunk mai havi tizenkét oldala helyett nyolc oldalra korlátozott terjedelemben, de kéthetenként jelenjen meg, amit el tudnánk érni, a jelenlegi előfizetési díj emelése nélkül is, abban az esetben, ha *minden évben legalább hétszáz unitárius ember pontosan megfizetné előfizetési díját.* Ebben az esetben a jelenlegi évi 144 oldal helyett 192 oldalon szolgálhatnánk unitarizmusunk ügyét és kéthetenként jelenhetnénk meg.

A tavalyi esztendőben kétízben összevont számmal jelentünk meg, s így összesen 120 oldalt tudtunk adni. Az idei évben a vonatkozó újabb előírásoknak és terveinknek megfelelően, annak ellenére, hogy egyszer összevont számot adtunk, összesen tizenkétszer

tizenkét oldalon jelenve meg 144 oldalt tudunk olvasóinknak nyújtani. Lapunk első oldalán most már mindig egy-egy időszerű fényképet hozunk, mely olvasóink körében — amint megfigyelhettük — örömmel fogadott újtásunk. Alapító szerkesztőnk, Józsa Miklós püspöki vikárius vezéreikrei mindnyájunkat gyönyörködtettek. Valamennyi munkatársunk minden erejét, cikkeit és tanulmányait díjmentesen adja, s valamennyien a kiadóhivatal ügyeit lelkiismeretesen vezető Zsigmond Lőrinc pénztárnok és Nyiredy Erzsébet testvéreinkkel együtt díjmentesen szolgáljuk az unitárius sajtó gondolatát. *Munkatársaink önzellen támogatását e helyen is szeretettel köszönjük meg.*

A tavalyi esztendőben kiadott nagyobb terjedelmű évkönyv helyett az idén kisebb terjedelmű évkönyvet adunk, s egyházi tiszti cím- és névtárunkat az új törvényjavaslat jogerőre emelkedése esetében várható változások miatt majd idejében lapunk valamelyik számában fogjuk közzétenni. Az évkönyvet valamennyi olyan előfizetőnknek, aki előfizetését rendezte, december hó folyamán díjmentesen el fogjuk küldeni.

Az Unitárius Értesítő előfizetési díjai a tavalyi esztendőben 1682.10 P bevétellel és 1577.83 P kiadással zárultak. Az év végén mutatkozó egyenleget az Unitárius Értesítő füzetei c. alapunkhoz csatoljuk, mely jelenleg 503 P egyenleget mutat, melyből fedezzük most nyomdába kerülő évkönyvünk kiadásait, s tartalékunk belőle a jövőre is. Az idei évben a bevételek október hó végén megközelítették az 1800.— P-t, azonban ezideig nagyobb példányszám és terjedelem miatt már 1696.27 pengő kiadásunk volt. Reméljük, hogy még hátralevő két számunkat is meg tudjuk jelentetni, ha hátralékos előfizetési díjait mindenki rendezi. *Minden olvasónkat arra kérjük, hogy ismerősei és barátai körében szerezzen előfizetőket az Unitárius Értesítőnek.*

Lapunk szellemi irányáról is néhány szót. Vannak, akik itt és ott kritikával illettek, melyekért csak köszönettel tartozunk, mint ahogyan a személyesen elmondott, vagy írásban közölt tanácsok közül nem is egyet már meg is valósítottunk. Nézetünk szerint ebben a lapban sor kerülhet minden olyan nézet és vélemény elmondására, mely unitárius és magyar életünk javítását és építését célozza. A felvetett gondolatok soha senkit személyében bántani nem akartak, a fejtegetéseikben mindig eszmei síkon mozogtak. Tudom, hogy olvasóközönségünk nagyobb része feltétlenül egyetért velünk abban, hogy a mai idők aktuális témáihoz is hozzányúlhatunk s nem szabad struccpolitikával a véleménymondás elől kitérnünk. Ameddig nekem lesz alkalmam a laptulajdonos egyházközség tisztelendő Kebli Tanácsa megbízása alapján a lapot

szerkeszteni, addig ezek a gondolatok szerkesztői munkám során mindig szemem előtt maradnak. Egyházunk és annak egyetlen sajtóorgánum a jelenben is a jövőt kívánja építeni, s minden vonatkozásban ezt a törekvést kívántuk és kívánjuk a jövőben is szolgálni.

Egyszerű szavakkal a fentiekben foglaltam össze mindazt, amit kétéves szerkesztői és kiadói munkám mérlegeként olvasóink és egyházi közvéleményünk elé kívántam tárni. Munkatársaink és olvasóink szíves és megértő további támogatását kérve, reméljük, hogy a jövő évben megnagyobbodott olvasótáborral és terjedelemmel szolgálhatjuk tovább egyházunk törekvéseit.

Ferencz József.

KÖNYVEK

Jézus gyógyításai.

Az Értesítő bevált módszere alapján magam ismertetem új könyvemet a magyarországi olvasókkal, a szerkesztő felkérésére. Régen foglalkoztat már Jézus gyógyításainak kérdése. Egyházunk teológiai felfogása ugyanis ezeket a gyógyításokat illetően egyáltalában nem volt egységes. A káték és a hittankönyvek tanították ezeket a gyógyításokat, ami nem jelenthetett mást, mint hogy a hivatalos felfogás megtörténteknek tartotta azokat. Ezzel szemben szószéken és értekezéseken, de megbeszéléseken is, általánosan azt hirdették, hogy ezek a gyógyítások nem történtek meg, azok vagy jámbor mesék, melyeket a buzgó tanítványok költöttek szeretett Mesterük alakjának még dicsőségesebb fénybe való emelése végett, vagy pedig úgynevezett szimbolikus, jelképes tanítások, melyekben a történelmi lényeg semmi, s csupán az erkölcsi igazságok érthetőbbé tételére szolgálnak. Ez a kérdés tehát egyike lett azoknak az unitárius problémáknak, melyek a szabadelvű kereszténység „dicsőséges határozatlanság”-át támasztották alá s azzal a veszedelemmel fenyegetett, hogy lassanként érték nélkülivé teszi híveink számára a Jézus életéhez és tanításaihoz fűzött unitárius hiteleveket. Amennyiben ugyanis ezekre a gyógyításokra nézve két, sőt háromféle „hivatalos” elmélet is van (mert hiszen a szószéken elhangzott beszédek csak nem lehet felelőtlen magánvéleményeknek nevezni), s ezek közül mindenki azt hiszi, amelyiket akarja, akkor mi biztosíthat minket arról, hogy Jézus legalapvetőbb tanításait illetően is nem fog belátható időn belül ilyen „dicsőséges határozatlanság” kialakulni, hogy ezzel teljesen levegőben lógó szellemi játékká tegye egész hitrendszerünket. Szükségesnek tartottam tehát, hogy alaposan megvizsgáljam ezeket a gyógyításokat, avégre, hogy legalább a magam számára (mert hiszen mások számára nincs jogom ezt tenni) eldöntsem: megtör-

tétek-e ezek a gyógyítások, vagy sem. Ennek a kérdésnek, mint minden hasonló kérdésnek, az eldöntésére az unitáriusok rendszeren a józan észhez fordulnak segítségért. Tagadom ugyan, hogy a „józan ész“ lenne az unitáriusok egyetlen és elengedhetetlen fegyvere hitigazságaik felállításánál, mert hiszen pl. Dávid Ferenc sem ezt használta (annál kevésbé, mert az ő korában ez a racionalizmus kitermelte fogalom még ismeretlen volt), mégis kétségtelen, hogy a mai „gondolkodó“ világban a józan ész is megkérdőjelezendő a viták eldöntésénél. Hibás azonban az a felfogás, mely a józan észet ma is úgy akarja feltüntetni, hogy az nem egyéb, mint minden egyén külön ítélőképessége, mellyel elfogadja azt, amit megért, és elveti, amit nem ért meg. Ha ez így lenne, akkor pl. Takaró Nagy János bugaci „egyen“ minden további nélkül a mesék világába utalhatná a relativitás elméletét, vagy a kvantum-elméletet, vagy akár a rádiót magát is, egyszerűen csak azért, mert ő ezek közül egyiket sem érti. A józan ész mellé ugyanis közben felnőtt a tudomány s ma már a józan ész csak abban az esetben szerepelhet döntőbíróként, ha a szaktudomány vívmányait alaposan ismeri. Jézus gyógyításainak esetében sem lehet egyszerűen csak népszavazást tartani híveink között, hogy a nagy többség lehetőeknek, megtörténteknek tartja-e azokat, vagy sem, mert a gyógyítás, legyen az testi, vagy idegi, nem tartozik azok közé a teendők közé, melyeket az emberek nagy többsége naponta gyakorol, vagy amelyekben jártas lehet.

Ezeknek előrebecsátása után kérkedésnek hangzanék, ha azt állítanám, hogy amiben a nagy többség nem jártas, abban én igenis jártas vagyok s ezért volt jogom megírni Jézus gyógyításairól ezt a könyvet. Nem, ilyeneket nem állítok. A lélektan tudománya azonban kora ifjúságomtól kezdve érdekelt. 1924—26-ban és később 1932—33-ban viszont alkalmam volt az amerikai Harvard, majd a csikágói egyetemen ez ország legkiválóbb lélektani professzorait hallgatni, átvéve vezetésük alatt a rendes és rendellenes lélektan különböző szaktudományait, 1933 június—augusztus hónapjaiban pedig mint a „Lelkészek klinikai továbbképzése“ c. intézmény ösztöndíjasa, három hónapot töltöttem az Elgin State Hospital nevű hatalmas ideggyógyintézetben, az intézet orvosainak vezetése mellett tanulmányozva az idegbetegségek fajait és gyógyítását. Mindez, persze, nem tett szaktudóssá, s így tekintélyképen nem szerepelhetek Jézus gyógyításainak kérdésénél sem, azt hiszem azonban, hogy ezek a tanulmányok és tapasztalatok „értelmes olvasóvá“ igenis tehettek, olyaná tudnillik, aki a szakirodalmat áttanulmányozhatja s az egyes elméletek között értékelni tud, mégpedig nem a könyvek vasgtsága, vagy díszes kiállítása alapján. Hát ezt kíséreltem meg ebben a könyvben, összegyűjtöttem a Jézus gyógyításaira vonatkozó legújabb szakirodalmat s ezeknek alapján vontam le következtetéseimet, hogy tudnillik megtörténhettek-e Jézus gyógyításai, vagy sem. Talán udvariatlanság tőlem, de most

mégsem árulom el az Értesítő olvasói előtt, hogy miképen alakul ez a probléma a könyv végén. Megtörtént valóságok-e Jézus gyógyításai vagy sem, az olvasó megtudhatja, ha — elolvassa ezt a könyvet. Remélem, sokan el fogják olvasni.

(Megrendelhető az Unitárius Iratmissziónál a Kohári-utcában. Ára 2.— P.)

Szent-Iványi Sándor.

SZERETETMUNKA

Karácsonyi felhívás!

Az elmúlt történelmi napokban Isten irgalma és hozzánk való szeretete szétáradt rajtunk. Komárom és Kassa megszentelt földje bizonyosság erre. Ez a kegyelem magunkba szállásra és számvetésre készítet. A jószágot, a szeretetet jószággal és szeretettel illik viszonzni. Az unitáriusok kicsiny serege a közeledő karácsonyra hozza meg a maga hálaáldozatát azzal, hogy elesett testvérei és iskolás gyermekei számára jószágot és szeretetet gyűjt, hogy a legnagyobb szeretet ünnepén szétozthassa.

Hogy mindenüvé eljusson az áldozat valamelyes jele, Szövetségünknek körülbelül 1000 P-re van szüksége. Nagy, szinte elérhetetlen nagy ez az összeg, ha mint rideg számot mondjuk ki, de megszelídül és alázatossá válik, ha hittestvéri szeretettel átfűzve ejtjük ki s tudjuk, hogy legalább 100—120 családnál lesz belőle néhány pengő, 130—150 darab élelmiszer csomag és 500 körüli cukorka-csomag.

Nem kevesektől kérünk nagyobb, hanem sokaktól kisebb összeget, mert az adakozásnak ez a módja kedvesebb Isten előtt.

Használt ruhanemüért nagyon sokan fordulnak hozzánk. Kérjük kedves Testvéreinket, hogy akinek módjában áll, segítse szeretetmunkánkat ruhanemüek küldésével is. A gyakorlathoz híven minden szeretetadományt (pénz, használt ruhanemü, könyv, játék élelmiszer) a Nőszövetség címére, a Kohári-utcai lelkészi irodára kérünk. A pénzt „karácsonyi akció“ jelzéssel kérjük.

Tekintettel arra, hogy a kocsordi templom javára folyó hó 6-án rendezett teaestünk alkalmából igénybe vettük kedves Testvéreink áldozatkészségét, lemondtunk arról, hogy a szokásos december 8-i hangversenyt vagy teaestet megtartsuk. Ennek pótlására kézimunkakiállítást és vásárt rendezünk, a Nőszövetség jelenlegi ideiglenes otthonában, a tanácsteremben december 11-én és 18-án, mindkét alkalommal vasárnap, az Istentisztelet után. Kérjük kedves Testvéreinket, hogy erre a kiállításra kézimunkát, dísz tárgyakat legyenek szívesek küldeni nemcsak ajándéképen az akció javára, hanem esetleg eladás céljából, mely esetben

valamelyes százalék esne természetesen a cél javára is.

Minden Testvérünk tekintse szívügyének az unitárius karácsony sikerét!

Hittestvéri üdvözlettel:

az UNITÁRIUS NŐSZÖVETSÉG
vezetősége.

KÜLFÖLD

Írj levelet Testvér.

Folyó év június 24-e és július 7-e között tartotta az amerikai unitárius ifjúság szokásos évi konferenciáját. Ez alkalommal tartott előadásaim után ifjú amerikai hitrokonaink lelkes érdeklődést mutattak a magyar unitárius ifjúsági mozgalmak iránt. Egyhangúlag fejezték ki azt az óhajukat, hogy a magyar unitárius egyesületekkel élénkebb és közvetlenebb kapcsolatot szeretnének felvenni. Eme bensőségebb kapcsolat kiépítésére mint az egyedüli lehetőség vetődött fel az az indítvány, hogy levelezés útján próbáljunk közelebb jutni egymáshoz és egymás problémáinak a megértéséhez. Így azzal a kéréssel fordultak hozzám, melyet később hivatalos megbízással változtattak, hogy keressék itthon olyan ifjúsági egyesületeket, melyek évente kétszer-háromszor egy amerikai testvéregyesülettel levelet váltanának.

Ezúttal fordulok tehát ifjúságunkhoz azzal a felhívással, hogy gondolkozzanak a felvetett problémán, beszéljék meg együttesen gyűléseiken, s ha valamelyik egyesület vagy egyén érdemesnek fogja tartani a baráti, kézfogásra kinyújtott kezek elfogadását, értesítsen engem, hogy bővebb felvilágosítással szolgálhassak és címet is küldhessek. Jelenleg 2—3 cím van birtokomban, melyek türelmetlenül várnak egy-egy vállalkozó magyar unitárius fiúra vagy leányra.

Szükség esetén a nyelv nehézségeinek az áthidalásánál is szívesen állok bárki vagy bármelyik egyesület szolgálatára.

Kérem a vállalkozókat, hogy címért vagy bővebb felvilágosításért minél hamarabb írjanak erre a címre:

Parochia Unitariana, Turda.

Szánthó Vilma.

IFJÚSÁG

1938 október 31-én.

Ezen a napon indította el több mint négyszáz esztendővel ezelőtt Luther Márton azt a nagy szellemi mozgalmat, melyet reformációnak nevezünk. Elindította, de akkor még maga sem sejtette azt, ami ma már élő valóság. Ő még csak az el-

len tiltakozik ezzel a fellépésével, hogy a keresztény hitből és a bünbocsánatból üzletet csináljanak. Először kényszerítő okok késztetik arra, hogy megtagadja azt a kereszténységet, amelyet a pápák udvara képvisel. Bizonyára a Gondviselés ültette el lelkében azt a csirát, amely később — ha öntudatlanul is — de arra ösztökéli, hogy belássa: nem ez a krisztusi kereszténység. A kereszténység valami szebb, valami jobb, valami önzetlenebb. Ezt érzi és tudja s így elveti azt, amiről hiszi és vallja, hogy nem a Krisztus tanítása. Kálvint és a többi reformátort is ez a gondolat vezérli, de a tanaiért máglyahalált szenvedő Servét Mihály után Dávid Ferenc az, aki ennek az eszmének legkiválóbb képviselője. Ő is azt vallja: reformokra van szükség, de ezek a reformok nem állhatnak meg a feleuton: Az igazi kereszténység egyedüli alapja és forrása a Krisztus tanítása, a biblia. Vissza kell tehát térni ahhoz, amit a szentírás tanít s ki kell küszöbölni mindazt, ami csak később csúszott be az egyházi tanításokba. „A lélek mindeneket vizsgál, még az Istennek mélységeit is.” Ezzel a bibliai mondattal indul el, mikor összeveti mindazt, amit a szentírás és a keresztény egyház az Istenről tanít. Így jut el az egy Isten hitéhez. Ezt vallja ő. Ezzel kétségtelenül megelőzi kortársait, de az ő reformációjának középpontja mégis a krisztusi szereteten alapuló hit- és lelkiismeretszabadság prédikálása. Nem tartja Isten fogalmával összeegyeztethetőnek azt, hogy bárkit is hite miatt üldözni lehessen. „A hit Isten ajándéka”. — mondja és hirdeti Pál apostollal. És ezt nemcsak vallja, hanem törvénybe is iktattatja. Erdélyország így hatalmas lépéssel előzi meg az egész világot ebben a tekintetben. — A dávidferenci reformációt talán így lehet dióhéjba foglalni: Levetette a keresztény tanítás sallangjait, melyek az idők folyamán hozzátapadtak s ezzel visszatért annak egyedüli forrásához: a bibliához.

Az az unitárius egyház, melyet Dávid Ferenc alapított, a történelem tanulsága szerint mindig egy volt azzal a lélekkel, amelyet az őshazából hoztak magukkal a honfoglaló magyarok. Most 1938-at írunk. Unitárius voltunkat tagadnánk meg, ha ebben az évben október 31-én nem emlékeznénk meg arról, ami előtt most állunk. — A világosságot nem lehet véka alá rejteni, az igazságot nem lehet megölni. Az ezeréves Magyarországot egyik elszakított részét várja most vissza és ezzel az elszakított résszel egy millió magyar tér vissza testvéreihez. Ezt az egy millió magyart az idegen iga megtanította szenvedni, tűrni és egyben bízni is. Bízni, mert mindig a szenvedés az, ami felrázza az ember öntudatát, ebben az esetben magyarságát és kitörni készíti alélt erejét. A most hazatérő egy millió magyart az idegen uralom felrázta patópáli közönyösségéből. Ők tudják csak igazán, hogy mi az: magyarnak lenni. Reméljük, hogy ők erre meg fognak tanítani minket is, mert bizony közöttünk igen sokan vannak, akikben még csak szunnyadozik az öntuda-

tos, odaadó magyarság. Hiszem, hogy mi is el fogjuk végezni magunkban azt a belső reformációt, amelyen ők már túl vannak s amelynek most már nem csak a hitben, hanem a nemzeti érzésnek felébredésében is meg kell nyilvánulnia és így lélekben megerősödve fogunk dolgozni és harcolni azért, hogy Magyarország ismét egy legyen.

Nyiredy Szabolcs.

RÓVÁS

Lend a hand.

A mult században az amerikai unitáriusok az unitárius egyház szociális munkája támogatására egy egyesületet létesítettek, melynek ez volt a neve: „L e n d a h a n d”, — „Nyujts segítő kezet”.

A bukaresti uniátrius miszió munkájával kapcsolatos ismertető cikkből kimaradt ez a felhívás. Örömmel olvastam kis könyvecskénk ismertetését, mely kérésünk nélkül, tisztán a munka fontosságára megérzéséből született meg s azért elismeréssel adózom, de kérem hitestvéreinket, hogy kis könyvecskénk megrendelése (1 pengő) által szíveskedjenek munkánkat támogatni, melyet kongrua nélkül, tisztán Egyházi Főhatóságunk, híveink és az unitárius nagyközönség áldozatos adományai-ból tartunk fenn. Egyben kérem kis lapunk előfizetőit, hogy előfizetési díjaikat szíveskedjenek a Bp. Kohári-u. 4. sz. címen missziónk számára eljuttatni.

Lend a hand! Nyujts segítő kezet, Testvér!

Lőrinczy Géza
unitárius lelkész.

SZEMLE

Nőszövetségünk közgyűlése.

Közgyűlésünket folyó évi november 10-én tartottuk meg. Imádkozott és bibliát olvasott Szent-Iványi Sándor lelkész. Megkapó, világos szavakkal magyarázta Mária és Márta példázatát.

Elnöki megnyitót mondott Józán Miklós-né elnök, melyben lelkes szavakkal emlékezett meg a mai nagy történelmi napok eseményeiről. Utána főtitkári, majd pénztári jelentés következett, melyet vitéz Nyiredy Gézáné főtitkár és Barabás Istvánné pénztáros tartottak.

Nőszövetségünk karitatív munkája karácsonyi akciónkban összpontosul, melyet Barabás Istvánné vezetett, évek hosszú során át szerzett tapasztalataival és asszonyi szíve melegével. Megemlékeztünk a Percelné Kozma Flóra leányegyesület fennállásának 10 éves jubileumáról. Hálás szeretettel köszöntöttük ebből az alkalomból Varga Istvánnét, aki pá-

ratlan igaz anyai gondosságával irányítja a nekünk olyan kedves kis sereg működését.

Diákvesora akciónkat az elmúlt évben is folytattuk. Hetenként egy vacsorát adtunk 12—14 egyetemi hallgató részére. Hálás köszönet dr. Csiki Gábornénak a lelkes vezetésért.

Hálát adtunk a jó Istennek, hogy egy év leforgása alatt három unitárius templom felépítésében vehettünk részt asszonyi munkánkkal.

Az elmúlt évben létesítette Nőszövetségünk dr. Iván László, felejthetetlen vallás-tanárunk emlékezetére a „dr. Iván László ifjúsági emlékalapot”. Evangéliumi lelkének nemes hevületével mindig soraink mögött állt, hogy munkánkat a mélyen vallásos hívő lélek Istenben bízó erejével támogassa és a földi gondok között is az égi források felé vezessen bennüket. Áldott legyen soha el nem múló emlékezte.

v. Ny. G.

HIREK

Adventi

várakozás hosszú esztendei után boldog és megelégedett karácsony elé néznek felvidéki magyar véreink. Mi, akiknek legnagyobb része szintén a trianoni átok következtében telepedett le a megkisebbedett magyar síkságon, másoknál talán jobban tudunk osztozni örömeikben, s másoknál talán jobban tudjuk siratni azt, hogy csak részben kerültek haza mindazok, akiknek pedig itthon volna a helyük.

Advent előtt állanak azonban az itthon élő magyarok és Advent előtt állanak azok is, akik az idegen uralom alatt sínylődő magyar földön a magyar élet vetése és aratása felett örködnek. Isten engedje meg mindannyiunknak, hogy az adventi magunkbaszállás napjai az önvizsgálat órái, a lelki számadás megszentelődött pillanatai emlékeztető és figyelmeztető alkalmak lehessenek.

Boldog karácsonya, Istentől áldott ünneptelése csak azoknak a magyaroknak leszen, akik megtették minden kötelességüket és áldoztak a lélek indítása szerint, felekezeti és társadalmi külömbiség nélkül, csak úgy egyszerűen, de a szív mélységéből fakadóan, ahogyan Magyarország Kormányzójának hitvese hirdette a Magyar a Magyarért!

Ferencz József.

ADVENTI ISTENTISZTELETEKET tartunk az Unitárius Misszió Ház templomában, IX., Högyes Endre-utca 3. szám alatt, délután 6 órakor. A prédikációk tárgyát: Péter apostolnak II. levele 3. részének 13 versében találhatjuk meg: „Új eget pedig és új földet várunk az ő ígérete szerint, melyekben lakozik az igazság.” A szolgálatot november 27-én Józán Miklós püspöki vikárius, december 4-én dr. Csiki Gábor, december 11-én Szent-Iványi Sándor, december 18-án Pethő István lelkészek végzik.

CIMVALTOZÁSOKAT kérjük egy levelező-lapon vagy telefonon Koháry-utcai lelkészi hiva-

talunkban bejelenteni. *A bejelentés elmulasztása megakadályozza lapunk pontos küldését.*

— VITÉZ NYIREDY GÉZA DR. min. titkár, budapesti presbiter testvérünket a m. kir. földmívelésügyi miniszter osztályvezetővé nevezte ki s az ingatlanforgalom ellenőrzése ügyosztály vezetésével bizta meg. Megérdemelt szép megbízatáshoz őszinte szívből gratulálunk

KÁNTORT VALASZTOTT egyházközségünk közgyűlése november 6-án. *A leadott szavazatok alapján a budapesti unitárius egyházközség kántori állására Nagy Sándor nyert megválasztást, egyelőre egy évi időtartamra. Nagy Sándort jól ismerik mindazok a híveink, akik eljártak a templomokba és résztvettek egyháztársadalmi életünkben. Péterfy Gyula ny. igazgató, most nyugalomba vonuló kántorunk, akinek érdemeit és példaadó egyházi munkásságát lapunk legközelebbi számában részletesen is méltatni fogjuk, már évek óta neveli maga mellett Nagy Sándort, aki régi unitárius kántori családból származik. Édesapja Nagy Árpád Ürmös nyugalomba vonult igazgató-tanító, kántora, jónevű egyházi énekszerzőnk, akit otthon másik fia követett munkakörében. Nagy Sándorban jó énekes kántort nyert a gyülekezet s bizunk benne, hogy az egyévi próbaidő alatt zenei tudását és muzsikus készségét az orgonán is tovább fogja képezni. Egyháztársadalmi mozgalmainkban eddig is résztvett, a templomi vegyeskar és a gyermeknyaralattal egyik mozgató telke, akit a jövőben ezekben és hasonló munkakörben, továbbra is foglalkoztatni akarunk. Isten áldása legyen munkásságán.*

NŐSZÖVETSÉGÜNK a Miszió Házban lakó 9 egyetemi hallgató részére ez évben is fenn szeretné tartani diákvacsora akcióját. Hetenként egyszer részesítenők a fiatalságot meleg vacsorában. Kérjük mindazokat, akik olyan jók voltak és áldozatos adakozásukkal résztvettek munkánkban, segítsenek ez évben is. A diákvacsorára szánt összegeket kérjük dr. Csiki Gáborné címére (IX., Högyes Endre-u. 3.) eljuttatni.

BÖLÖNI FARKAS SÁNDOR együletünk november hó 12-én a Misszió Ház gyülekezeti termében teaestélyt rendezett, melynek keretében dr. vitéz Nyiredy Géza miniszteri titkár tartott az egyület tagjait érdeklő kérdésekről szakelőadást. Az egyület irányirányú törekvéseit szeretettel figyeljük. *A megjelent huszonöt érdeklődő biztató kezdet, melyre lehet és kell is építeni. Továbbra is munkakedvet és kitartást kívánunk.*

— A KONFIRMÁLTAK SZÖVETSÉGE október 31-én Darkó Béla füzesgyarmati lelkészünk rádió közvetített szolgálata után szép gyülekezet előtt tartotta meg az idei évben első összejövetelét. Barabás István lelképásztor bevezető szavaiban ismertette a Konfirmáltak Szövetségében munkálkodó ifjaink törekvésének fontosságát s kérte a gyülekezetet, hogy érdeklődéssel figyelje törekvéseiket. A mozgalom magja az 1937. évben konfirmáltak csoportja, akiknek családfője Kelemen Béla gondnok. Az 1938. évben konfirmáltak csoportját mint családfő vitéz Nyiredy Géza dr. presbiter irányítja. Minden hónap utolsó vasárnapján tartanak összejövetelt a Koháry utcai templomban az Istentiszteletet követően. Minden

konfirmált ifjút és leányt szívesen fogadnak körükben. Egyházunknak és hazánkunk jó unitáriusokra és jó magyarokra van szüksége. Az ünnepséget az „Erős várunk nekünk az Isten“ kezdetű énekkel nyitották meg. Megnyitót Kelemen Béla családfő tartott. Nyiredy Szabolcs emlékezését lapunk más helyén rövidítve közöljük. Endrey Tamás szépen szavalta Reményik Sándor: Ahogy lehet c. költeményét. Az ünnepélyt vitéz Nyiredy Géza családfő zárta be. Az ünnepségen az énekszámokat Gálna Sándor lelkész-zenetanár vezette. — A Konfirmáltak Szövetsége legközelebbi gyűlését november hó 27-én az Istentisztelet után d. e. 10 órakor tartja.

FELVIDÉKI TESTVÉREINK örömmünnepegyházunk képviselőjében résztvett Józán Miklós felsőházi tag, püspöki vikáriusunk, aki jelen volt a kassai bevonulási örömmünnepegyházunk örömeiben osztozunk azzal, hogy támogatjuk a megsegítésükre indított akciókat.

PERCZELNÉ KOZMA FLORA LEÁNYEGYLETÜNK szorgalmasan gondoskodik az utánpótlás biztosításáról. A magyarkuti táborban részt vett gyermekek között érdeklődést ébresztett az egyület munkája iránt, s ma már néhányan az egészen fiatalabbak közül kedden délután bejárnak az együletbe s foglalkoznak velük a jövő szemponjtjából. Csak az a mozgalom az erős, amelyik képes arra, hogy utódokat neveljen magának. Leányegyletünk ezzel a fáradozással erről a gondolatról akar bizonyosságot tenni.

NOVEMBER 20-án délután 3 órakor a Misszió Ház gyülekezeti termében, (IX., Högyes Endre-utca 3., volt Rákos-u.) szívesen látjuk mindazokat, akik résztvettek egyházközségünk 1937. és 1938. évi gyermeknyaraló táborában. A nyári táborok hangulatát akarjuk feleleveníteni, s néhány órát kedvesen együtt eltölteni, hogy építsük tovább a szeretetet, mely összekovácsolt, s tegyünk bizonyosságot arról, hogy nem voltunk érdemtelnek egyházunk jóságára, mely szeretettel és áldozattal biztosította számunkra a nyaralás áldásait és örömeit. Nőszövetségünk kedves vezetői, akik olyan sok szeretettel támogatták nyaralattási akciónkat, most is jelen lesznek, hogy egy pohár meleg kávéval és egy pár süteménnyel az édesanyjai gondoskodást is biztosítsák számunkra. Bizunk benne, hogy a nyaraláson résztvett budapesti és pestkörnyéki gyermekek kivétel nélkül jelen lesznek.

— NŐSZÖVETSÉGÜNK november 5-én a Misszió Ház gyülekezeti termében teaestélyt rendezett, melynek tiszta jövedelmét a kocsordi unitárius templom belső díszítési munkáira adományozta. A teaestélyen vitéz Nyiredy Gézáné főtitkár mondott megnyitót s olvasta fel Kereki Gábor kocsordi lelkész levelét, aki néhány szép gondolatban ismertette a hallgatósággal a kocsordi unitárius gyülekezet életét. A kevesek a végeken éppen olyan hűségesek, mint azok, akik most adományaikkal támogatták a Nőszövetséget, hogy legyen pénz a templom mennyezetét festő Kereki Gábor ecsetjei mellé, aki régi székely és magyar motívumok felhasználásával díszíti Szinte László műszaki főtanácsos tervei szerint készült unitárius templomunkat. A jelenlevőket annyira

meghatotta Kereki Gábornak néhány keresetlen sora a harangnélküli toronyról, hogy maguk között gyűjtést indítottak, mely a meginduló harang-alapot támogatja.

— DÁVID FERENC EGYLETÜNK november 11-én tartotta meg évadnyitó felolvasó ülését a Misszió Ház templomában. Az ünnepélyen imádkozott Pethő István vallástanító, lelkész. Dr. báró Daniel Gábor elnöki megnyitójában megemlékezett dr. Iván László lelkészünkről, aki Dávid Ferenc szellemének is buzgó kutatója volt. Az előadást dr. Gyulai Zoltán debreceni egyetemi professzor tartotta, „Hitigazság — tudományos igazság” címen. Értékes és szép gondolatai mindnyájunkat gyönyörködtettek. A művészi számokat szentgericei Jakab Irén énekművésznő és dr. Agyagfalvy Hegyi István, az ismertnevű költő nyújtották a tőlük megszokott szép és megkapó előadásban. A zárszót dr. Csiki Gábor lelkész mondta.

— EVANGÉLIKUS testvéreink segítségére sietett *füzesgyarmati* gyülekezetünk, amikor templomát a békési misszió és *dévaványai* imaházunkat pedig a szolnoki misszió rendelkezésére bocsájtotta Istentisztelet tartására. Örömmel támogatjuk evangélikus testvéreinket s örvendünk, hogy kicsiny egyházunk is segítségükre tud lenni templomaink átengedésével, mert hiszen a csonka ország több városában mi is élvezzük evangélikus testvéreink vendégszeretetét szórvány gyülekezeteinkben.

— ÉVKÖNYVÜNK összeállítás alatt áll s az idei évben háromívnyi terjedelemben jelenik meg, melyet lapunk decemberi számához csatolva elküldünk díjmentesen minden előfizetőnknek, ki előfizetési díjával hátrálékban nincsen.

— A REFORMÁCIO ÜNNEPÉT a szokott keretek között megtartottuk. A Vigadóban tartott ünnepségen az unitárius színt *Bardócz Vilmos* a Brassai Egyesület elnöke képviselte, aki mint ifjúsági szónok értékes gondolatokban gazdag beszédben szólalt fel. A vigadói ünnep szónoka *Szabó Imre* ref. esperes volt. A megnyitót *dr. Tasnády Nagy András* a Bethlen Gábor Szövetség elnöke, zárszót *Thuróczy Zoltán* győri evangélikus lelkész mondottak. A Misszió Ház templomában tartott ünnepségen imádkozott *Szent-Iványi Sándor* lelkész. Szavalt *Márkos Jenő*. Az emlék-ünnep jelentőségét és a reformáció történetében Dávid Ferenc helyét és jelentőségét, valamint korszerű méltatását ismertette *Darkó Béla* füzesgyarmati lelkész. *Berei Mária*, *Décsi Anna*, *Márkos Jenő* és *Nagy Sándor* énekkvartett „Nearer my God to thee”. c. angolnyelvű egyházi énekünket adták elő. A zárszót *Ferencz József* mondta. Az ünnepélyt a Himnusz zárta be. Örvidenénk, ha a közös reformációi ünnepen a legközelebbi ünnepi beszédet tartó szónok unitárius egyházunk tagjai sorából fog kikerülni. A közös ünnepségeknek értelme abban rejlik, hogy ott minden protestáns egyház rendre sorakerüljön és

ünnepi beszédet mondó szónokain keresztül a reformáció eszményével kapcsolatos gondolatait és érzéseit tolmácsolja. Amíg ezt a rendező szövetség így nem tudja keresztülvinni, addig az ünnep egy kissé mindig csonka marad.

— BIBLIAI ÓRÁKAT TART Szent-Iványi Sándor vallástanító lelkész december hó 1-től kezdve minden hó első csütörtökjén este 7 órakor a Koháry utca 4. sz. II. emeletén levő lelkészi irodán. Ezeket a bibliai órákat boldogemlékü dr. Iván László lelkész kezdette meg és ő alapította a „Heltai Gáspár” bibliakört, amely most újjáalakulva, minden hívünket szívesen látja tagjai sorában. Aki meghívót akar az egyes bibliai órákra, az jelentse erre való igényét Ujvári Lászlónál a Kör megbízottjánál a lelkészi irodán levelező-lapon, vagy telefonon: 110—651.

— EZENNEL TUDATJUK, hogy Nőegyletünk „kötőke” délutánjai keretében két értékes előadásban lesz részünk. November hó 21-én hollandiai útjáról tart előadást *Józan Miklós* püspöki vikárius. November 28-án megkezdődik sorozatos előadását *Szent-Iványi Sándor* teológiai tanár: *Gyermekeink nevelése*. A mai gyermek a lélektan tükrében. (V., Koháry-u. 4. I. tanácsterem d. u. 6—7 óra között.) Kérjük nőtestvéreinket, jöjjenek minél nagyobb számban a két értékes előadásra. Szívesen látunk férfitestvéreket is. Ügyszintén a Leányegyesület tagjait.

— A LEÁNYEGYLET ÉS A CSERKÉSZ-CSAPAT folyó évi december 3-án este fél 8 órakor az Új Élet díszterében előadást rendez. Előadásra kerül a „Nagymama” című színmű. Az estély jövedelmének 50%-át felvidéki testvéreink segélyezésére fordítják. Előadás után tánc is lesz. Jó ételekről és italokról a rendezőség gondoskodik. Mindenkit szeretettel hívunk és várunk. A két ifjúsági egyesület nemcsak a nemes cél érdekében érdemli meg az unitárius társadalom támogatását, hanem azért is, mert együttes munkájával szétforgácsolt erőink közös mederbe terelésén fáradozik. Meghívót küldünk.

GYÖRBBEN úrvacsoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletet tartott november 13-án *Józan Miklós* püspöki vikárius.

SZOMBATHELYÉN november hó 13-án úrvacsoraosztással egybekapcsolt Istentiszteletet tartott *Bartók Géza* körlelkész.

— BÖHÖNYÉN *Bartók Géza* körlelkész okt. 30-án tartott Istentiszteletet.

— KAPOSVÁRON nov. 20-án d. e. 11 órakor a református templomban *Bartók Géza* dunántúli körlelkész tart úrvacsoraosztással egybekötött Istentiszteletet.

ERDÉLY

— KÖSZÖNETNYILVÁNITÁS. Mindazoknak, akik drága jó feleség, édesanya, gyermek, testvér és rokon elvesztése miatti nagy fájdalmukat részvétük kifejezésével enyhíteni szívesek voltak, ezúton is hálás köszönetet mond *Ürmösi Károly* és családja.

— TEMESVÁR—ARAD leányegyházközségeink lelkészt kaptak Nagy Zoltán, angliai tanulmányútról hazatért akadémitánk személyében. Az egykori budapesti szórványok új életre kelését örömmel szemléltük s további fejlődésükre Isten áldását kérjük. — Kolozsvári egyházi főhatóságunk szerenésés kézzel indította be a szervezés munkáját s beszolgálat helyett azonnal lelkészt küldött, hogy a közel ötszázlelkés unitárius szórványból mielőbb gyülekezetet szervezzen. Példáadásuk nekünk is utmutatással szolgálhatna szórványaink kiépítésénél.

— ELJEGYZÉS. Dr. Ferencz Áron és neje, Zakariás Mária leányát Zsuzsikát eljegyezte Gál Andor gépészmérnök, dr. Gál Kelemen és neje, Fekete Ilona fia Kolozsváron.

— KOMJATSZEGEN okt. 16-án szentelte fel dr. Varga Béla püspök az új lekipásztori hajlékot, melyet a kicsiny és lelkes gyülekezet épített. A szép ünnepségen egyházunk vezetői közül többen megjelentek. A fáradságos munka Buzogány Kálmán lelkész áldozatkészségét dícséri.

— OKLÁNDON is most avatták fel ünnepség keretében a megújított templomot, melynek képét és történetét lapunk június-júliusi számában ismertettük. Kelemen Imre lelkész munkájára továbbra is Isten áldását kérjük.

— KÖVENDEN kegyeletos ünnepség keretében leplezték le a gyülekezeti teremben a gyülekezet egykori lelkésze, Gál Lajos arkéjét. „A mai ember túlságosan jól tud feledni. Igen sokan nem akarnak tudni arról, hogy ez előtt is érdemes, munkás, lelkes és önfeláldozó emberek voltak. A mának alapját a tegnapiak és tegnapelőttiek tették meg. A kövendiek tudják ezt.” — A fenti gondolatot az Unitárius Közlönynek beszámolójából idézzük. Minket annál is inkább örömmel tölt el ez a hír, mert Gál Lajos lelkész fia, Gál Miklós néhány esztendeig budapesti gyülekezetünknek is pásztora volt s nyugalomba vonulása után sokáig még itt dolgozott körünkben.

— NAGY BÉLA segesvári lelkész szolgálatának negyvenéves jubileumát szép ünnepséggel ülték meg gyülekezetének tagjai.

— TOROCKÓ régi egyistenhívő népe meleg családias ünnepséggel vette újra használatba a hívek áldozatkészsége és közmunkája útján megújított templomát. A munkában a Nőszövetség is derekasan kivette a részét. A gyülekezet pásztora Benczédi Domokos, kántora a mindnyájunk által jól ismert Péterffy Gyula.

— BETHLENSZENTMIKLÓSON a gyülekezet a kor követelményeinek megfelelő új iskolaépületet emelt, melyet az év elején vettek használatba. Sebe Ferenc lelkész és Kozma Miklós kántortanító vezetik a gyülekezetet.

— FAZEKAS JENŐ recsenyédi lelkész nyert kinevezést ravai egyházközségünkbe, ahonnan a lekipásztort Dicsőszentmártonba hívták meg.

— LÖRINCZY MIHÁLY fogarasi lelkész két-éves amerikai tanulmányi ösztöndíjat nyert a chi-

cagói egyetemen. A gyülekezet pásztorlásának munkáját most Lukácsi Mózes végzi.

— UNITARIUS KÖZLÖNY c. laptársunknak Dobai István lelkésztől szóló szép megemlékezését vettük át lapunk jelenlegi számában.

HIVATALOS RÉSZ

Sz. 225—1938.

MEGHIVÓ

Unitárius Egyházi Igazgató Tanácsunk 1938. november 18-án (*péntek*) d. u. 5 órakor a tanácsteremben

ÉVNEGYEDI RENDES ÜLÉST

tart, melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1938. november 3.

Dr. Mikó Ferenc s. k. *Józan Miklós* s. k.
főgondnok-helyettes. püspöki vikárius.

Tárgysorozat: 1. Ima-bibliaolvasás. 2. Elnöki megnyitó. 3. Jegyzőkönyv hitelesítése. 4. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 5. Jelentés az erdélyi püspökszentelő zsinatról. 6. Jelentés az új körzeti beosztásról: 1939. január. 1. 7. A „Közalap” 1939-i költségvetésének egybeállítása. 8. Jelentés a „Lelkeszi Nyugdíjalap” 1939. évi költségvetéséről. 9. Dunapataji gyülekezet lelki gondozása. 10. Előterjesztés a kocsordi templomépítésről s ezzel kapcsolatos tárgyalásokról. 11. Szervezeti törvény jelenlegi állása. 12. Ferencz József központi missziói lelkész tanulmányi szabadsága. 13. Időközben érkező ügyek. 14. Állandó Vegyes Bizottság jelentése. 15. Indítványok (írásban — előre!).

NB! Állandó Vegyes Bizottság ülése a lelkészi irodán 1938. november 15-én (*kedden*) d. u. 6 órakor.

Nyugdíjbizottság ülése a lelkészi irodán 1938. november 10-én (*csütörtök*) d. u. 6 órakor.

Külön meghívót nem küldünk. Házi nap-tárában mindenki jegyezze fel a dátumokat.

Szám: 479—1938.

MEGHIVÓ

A budapesti unitárius egyházközség Kebléi Tanácsa 1938. december 2-án (*péntek*) d. u. 1/2 6 órakor a tanácsteremben

ÉVNEGYEDI RENDES ÜLÉST

tart, melyre a Tanács tagjait szeretettel meghívjuk.

Budapest, 1938. november 10.

Dr. Kozma Jenő s. k. *Józan Miklós* s. k.
gondnok. lelkész-elnök.

Tárgysorozat: 1. Ima-bibliaolvasás. 2. Elnöki megnyitó. 3. Jegyzőkönyvhitelesítők. 4. Elnökileg elintézett és folyó ügyek. 5. 1939. évre szóló költségvetés: a) folyópénztár, b) alapítványok, c) Koháry- és Szövetség-utcai házak. 6. Jelentés a fővárosi hitoktatói állás betöltéséről. 7. Jelentés a vallástanítás rendezéséről. 8. Jelentés a kántori állás betöltéséről. 9. Nevelésügyi bizottság jelentése. 10. Gazdasági bizottság jelentése. 11. Időközben érkező ügyek. 12. Indítványok írásban — előre.

NB! — Nevelési bizottság: november 28. d. u. 1/2 6 órakor.

Gazdasági bizottság: nov. 30. d. u. 1/2 6 órakor.

Évi rendes közgyűlésünket, az 1939-i költségvetés végleges jóváhagyása végett f. évi december 18-án (*vasárnap*) d. e. 9 órakor a templomban — istentisztelettel kapcsolatban — fogjuk megtartani. Szavazatát gyakorolhatja minden atyánkfia, aki egyházi adóját a folyó évre is befizette.

— A KOCSORDI unitárius templom javára füzesgyarmati gyülekezetünk tagjai körében is gyűjtést indítottunk, melynek eredményeképpen *özv. Kincses Lászlóné* felekezeti iskolánk tanítónője 1000 téglá megajánlásával járt elől a példaadásban. A gyülekezet tagjai között indított gyűjtésből 80 pengő folyt be, melyet az alap javára már el is küldöttünk. Adományunkat testvéri szeretettel küldjük kocsordi testvéreinknek. *Darkó Béla*, lelkész.

LELKÉSZI NYUGDIJALAPRA folyó évi október hóban a következő kegyes adományokat vettük s azokat az egyház nevében hálás köszönettel nyugtázzuk: *Häutler György* 20.50 P, *Csatkai Jenőné Sopron* 20 P, *Nyiregyházi Szórvány (persely)* 12 P, *Gesmay József* 10 P, *Szolnoki Szórvány (persely)* 5.50 P, *Szép Gyula* 5 P, *Dimény Dénes*, *Csáka János* és *Sófalvi Sándor* 2—2 P, *B. Páll Mária* és *Ferenczy Jenő* 1—1 P. Összesen: 81 P. Mely összeg a többi mellett gyümölcsözően van elhelyezve. Tudjuk, hogy kinek-kinek megvan a maga terhe, hiszen a magyar társadalom teherbíróképessége — Isten jóvoltából — egy lendületes próbának van kitéve. Van, aki a szájától vonja meg a falatot, csakhogy adhasson valamit a felvidéki testvérek felsegítésére. — Valahogy ilyenforma kell, hogy legyen a mi áldozattételünk is a mi saját szívügyünk gondozásában. Ha nem csurran, hát legalább cseppenjen minden oldalról az az önkéntes adomány, amelyre igazán talál a magyar közmondás: „*Sok kicsi sokra megy.*” — Szíves üdvözlettel

Budapest, 1938. november 3.

Józan Miklós
püspöki vikárius.

Elszámolás a Dr. IVÁN LÁSZLÓ emléktábla gyűjtéséről.

Hálás köszönettel számolok el a boldogemlékű dr. Iván László barátunk emléktáblája javára nagylelkűen adományozott összegekről, mellyel híveink a konferenciás tábor felhívására járultak a nemes üggyhez méltó buzgalommal. Erre a célra adományoztak: 20—20 P-t dr. Havas Béla és Máté Ernő, 10—10 P-t dr. Gyulai Tibor, Nemes András, Szentábrahám pihenő alap, a budapesti Unitárius Egyházközség és az Unitárius Nőszövetség, 5—5 P-t Bartók Béla, debreceni unitárius egyház, Kereső József, Kliesch Györgyné, vitéz Kozma Ferenc, dr. Kozma Jenő, dr. Szinte János, Sztankóczy Zoltán és Géza, Ujváry László és az Unitárius Leányegyesület, 4—4 P-t *özv. Kincses Lászlóné*, Péterffy Gyula és dr. Zsakó Andor, 3-3 P-t, Barabás István, Csuesi János, dr. Gál Miklós, Gyarmathy István, Gyarmathy Mózes, dr. Ir-say Ernő, ajtai Kovács József, Krizsák Magda, Lőrincz Dénes és dr. Péterffy Gyula, 2-2 P-t dr. Adorjáni Gyula, Balogh Márton, dr. Benczédi László, Benedek Gyula, Fodor László, Gálfalvi Zoltán, Gáthy Ágnes, Huszti Sámuel, Kelemen Béla, Kerekes Ilona, Kisbalázs Károlyné, Rédiger Károly, Szabó Márta, 1.50 f-t *Biró Ilona*, 1 P. 20 f-t *H. Fejér Domokos*, 1-1 P-t ifj. Barabás István, Bellováry Istvánné, Bencze Béla, Csiki Pál, Dimény Mózes, Endrődy László, Hegedüs Szilárd, Hollósy Filep Klára, Józan Miklósné, Józsa György, Kerestély Domokos, Kemény Gábor, Kisgyörgy Áron, Koltai Benőné, László Gyula, dr. vitéz Lázár János, Lőrincz Pál, Sigmond Sándor, Weisz Ibolya és Zsigmond Lőrinc, 50-50 f-t *Derzsi László*, *Dimény Dénes*, *Dimény Károly* és *Hegedüs Gyula*. Összesen: 232 P. 70 f-t. Ebből az összegből az emléktábla költsége 81 P. 52 f., annak Magyarokura való kiszállítása és a Szentábrahám pihenő nagy termében való felszerelése 10 P. Dr. Iván Lászlónak ugyanott elhelyezett arcképe a rámaival együtt 5.10 P., összes kiadás 96.62 P.

A gyűjtött összegből 232 P 70 f-ből levonva a kiadást fennmaradt 136 P. 08 f.

A keblitanács részéről a számadás elfogadása után ezen összeget átadjuk a Nőszövetségnek azzal a kéréssel, hogy ebből az összegből fordítson 100 P-t a kezelése alatt levő dr. Iván László gyermeknyaraltatási alap gyarapítására és a fennmaradt 36 P 08 f-t pedig tavasszal fordítsa a leányegyesület otthona előtt felállítandó dr. Iván László körpad költségeire.

Végül megemlítjük, hogy az egyházközség kebli tanácsa határozata szerint a gyermeknyaraltatás részére költségvetésileg megállapított összeg felül még egy fiú- és egy leánygyermek nyaraltatási költségeinek felvételét is elhatározta külön dr. Iván László emlékére. Ezért a nemes gesztusért külön mondunk itt nyilvánosan köszönetet. Mégegyszer megköszönve kedves testvéreink nemes áldozatkészségét, kérjük továbbra is nagybecsű jóindulatukat és támogatásukat. Hitrokoni szeretettel az unitárius konferenciás tábor nevében *Ujvári László*, pénztáros.

Istentiszteleti sorrend 1938. december hóban.

budai oldalon: Varga Jenő. Kérjük hűveinket fogadják őket megértéssel. Ugyanők átvehetik a lelkeszi nyugdíjalapra küldött adományokat is. — Egyházközségünk csekk-számlájának száma: 30.400. —

H O L	Melyik napon	Mely órában	Szolgálatot végzi
A) Templomokban:			
V., Koháry-utca 4. . . .	11. R. 26	d. e. 9.	Józan Miklós
" " "	4, 18, 25	d. e. 9.	Barabás István
" " "	31	d. u. 6.	Barabás István
IX, Hőgyes Endre-u. 3. (Misszióház) (Rákos-utca)	4. 25	d. e. 10.	dr. Csiki Gábor
" " "	11. 26	d. e. 10.	Ferencz József
" " "	18	" "	Pethő István
" " "	31	d. u. 6.	dr. Csiki Gábor
B) Körzetekben:			
X., Máv.-telep. Prot. imaház	4	d. u. 4.	Ferencz József
" " "	26	" "	Szent-Iványi S.
C) Pestkörnyéken:			
Budafok, ref. temp. . . .	25	d. u. 3.	Gálna Sándor
Csepel	25	d. e. 11.	Szent-Iványi S.
Kispest	18	d. u. 4.	Szent-Iványi S.
Peszterzsébet	11	" "	Gálna Sándor
" " "	25	" "	Ferencz József
Pestszentlőrinc	4, 11, 25	d. e. 11.	Pethő István
" " "	18	" "	Gálna Sándor
" " "	26	d. e. 11.	Pethő István
" " "	31	d. u. 6.	Pethő István
Rákospalota	4	d. u. 4.	Barabás István
Sashalom	26	" "	Ferencz József
Ujpest	18	" "	Barabás István
D) Vidéken:			
Debrecen-Hatvan-u. 24.	4	d. e. 10.	Józan Miklós
" " "	26	" "	dr. Csiki Gábor
Dunapataj	26	d. e. 10. dn. 2	Barabás István
Gyula	18	d. e. 11.	Ferencz József
Kecskemét	18	" "	dr. Csiki Gábor

Nb! Aláhuzott dátumokon urvacsoaraosztás. — Egyházi adó befizetését azért szorgalmazzuk, hogy végső esetben ne kelljen hatósági behajtáshoz folyamodnunk. Pénztáros: Zsigmond Lőrinc. Hivatalos órák: délelőtt 9—1., délután 4—6. Pénzbeszedők: pesti oldalon: Lux Ernő,

Női és férfikalap nagy választékban — modellek után alakítást olcsón vállalok

őzv. Péter Jánosné

VIII., Baross-utca 82.
Unitárius hittesivéreim támogatását kérem.

A megbízható üzletben való vásárlás örömmel és haszonnal jár!

Vásároljon tehát

ÜRMÖSSY ÉS EÖRDÖGH

üzletében.

Férfi és női szövetek, selymek, siffon és vászonárúk. Mosóárúk, flanalek, mértékutáni férfi fehérneműk stb. . .

Férfi és női konfekció osztály:
Kész kabátok, ruhák, pongyolák.

Esőkabátok, balonkabátok, munkaköpenyek, munkaruhák.

IV., Petőfi Sándor-u. 3. az udvarban
Udvari helyiség - kis rezsi - legolcsóbb árak!

Hittesivéreinknek árendedmény!

UNITÁRIUS

ÉRTESITŐ

Utánaküldés kizárva!

Uj cím:

Felelős szerkesztő és kiadó: Ferencz József

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, V., Koháry-utca 4. Telefon 110-651.

Előfizetési díj egy évre 4—P, amely beküldhető a 30.400 számú postatakarékpénztári folyószámlára — (csekk-tulajdonos: Unitárius Egyházközség, Budapest).

A lap tulajdonosa a Budapesti Unitárius Egyházközség A „Hivatalos rész” c. rovat a Magyarországi Unitárius Egyház bármelyik szerve által beküldött hivatalos közleményt tartalmazza